אוהב ישראל — לך לך

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך כו'. ופירש"י ז"ל להנאתך ולטובתך. ואעשך לגוי גדול כאן אי אתה זוכה לבנים כו' ואברכך בממון ואגדלה שמך שאודיע טבעך בעולם. והיה ברכה הברכות יהיו מסורים בידך. ד"א ואעשך לגוי גדול זהו שאומרים אלהי אברהם כו' עיי"ש. ואח"כ מציין רש"י ז"ל מארצך והלא כבר יצא משם כו'. ולכאורה קשה למה היפך רש"י הסדר לפרש על מארצך המוקדם בפסוק ראשון. מאוחר מהפירושים שפי' על ואעשך כו'. גם הד"א שהביא רש"י ז"ל הוא אך למותר דזאת ידוע אם היה רוצה רש"י ז"ל להביא כל הפירושים שהובאו במדרשים ע"כ פסוק תקצר היריעה מהכיל אך אינו מביא רק הצריך לפשוטו של מקרא או שהוקשה לו איזו קושיא לכן מביא בכ"מ הד"א כדי שיתורץ בזה וכאן לכאורה הוא שפת יתר ונראה כוונתו עפ"י דאי' במדרש נסיון ראשון בלך לך היינו כאן ונסיון האחרון בלך לך היינו בהר המוריה והנה מאוד יופלא מהו הנסיון הלזו פה כ"כ גדול בלכתו מארצו שהכתוב משבחו באמרו וילך אברם כאשר דבר אליו ה'. וכי יעלה על לב איזו ברי' שלא לציית לדבר ה' ח"ו אף פחות ערך הרבה בכמה מדריגות מאברהם אע"ה אם היו זוכין לשמוע דבר ה' מפיו ית' אפילו שילך מסוף העולם עד סופו בודאי מי הוא פתי אשר לא ישמע אל דברי אלהים חיים המדבר אתו עמו וא"כ מהו שבחו של אאע"ה. וביותר תימה מהו הנסיון הלא שכרו בצדו שהש"י הבטיחו שע"י הליכה זו ירויח כל כך טובות והברכות לו ולזרעו אחריו עד סוף כל הדורות. אכן שורש הדבר הוא כך. דודאי עיקר עשיית איזה מצוה או איזה עובדא הוא שלא יעשנה האדם לשום איזה פניה לטובת עצמו ח"ו. רק שיהא במחשבה זכה טהורה ונקיה לקיים דבר המלך מלכו של עולם. יהא מה שיהיה ואחר כוונת הלב הן הן הדברים. ועיקר הניסיון של אאע"ה היה שמחשבתו היתה זכה ונקיה וטהורה בלי שום סיג ופסולת ח"ו לכוין בהליכה זו שום דבר לטובתו ולהנאתו הגם שידע באמת שיצמח לו מזה כל טוב כמו ששמע מפי הש"י. עכ"ז לא השגיח על זה והסיח דעתו לדבר אחר היינו רק לקיים דבר ה'. ולעשות נ"ר ליוצרו שיתגדל ויתפרסם אלהותו ית' לעיני כל הברואים בכל מקום בואו זהו עיקר כוונתו בהליכתו זאת. והנה כל דברי נבואה שנאמרו מפיו הקדוש ית' וית' לאיזה נביא וודאי לא נאמרו לו פירושי הדברים של הנבואה על מכונם רק נאמר לו צירופי האותיות תוה"ק בלשון הקודש והנביא ההוא מתלבש ברוה"ק ויודע אז איך לצרף האותיות לתיבות ומתוך זה יבואר לו ענין הנבואה וכוונתה על אמיתתה. ע"כ מסתמא היו דיבורי השי"ת לאברהם ג"כ בדרך זה. והנה כל דיבור של הש"י סובל כמה פירושים ויוכל כאו"א לפרשו כפי נטיית מחשבתו לרצונו. והנה בעת שנאמר לאברהם נבואה זו לך לך מארצך כו' אז תיכף ומיד עמד לנגדו היצה"ר על ימינו לשטנו. וחיזק אותו לילך בזריזות לקיים מצות הש"י ובפרט שיצמח לו מזו טובות הרבה כמובן מדבר ה'. כי הסביר לו הדברים על אופן זה רק להנאתו ולטובתו. כפי' א' של רש"י ז"ל כאן אי אתה זוכה לבנים כו'. ובוודאי מהראוי לקיים מצות הליכה זו מארצו עבור טובה זאת שיזכה לבנים חוץ שארי טובות היינו ואברכך בממון ואודיע טבעך בעולם ויתפרסם שמך הטוב בעולם. ויתמסרו הברכות בידך לברך את כל אשר תחפוץ. והכניס בלבבו ומחשבתו חמדת טובות עוה"ז הנצמח לו מזה וזה ידוע גודל התאוה וחמדה של בני אדם בדרכים הללו. אמנם אאע"ה לגודל צדקתו ומחשבתו זכה ונקי' הבין שלא זהו דרך הטוב והישר בעיני אלהים לעשות ציוויו ופקודתו עבור מצפונו הטובות שיבואו לו מהעבודה הזאת. כי זה אינו נק' עובד את הש"י רק עובד לעצמו עבור טובתו. וכשהתבונן בדבר נתוודע לו בבירור שהוא מפיתויי היצר הרע. ומיד התחיל וצווח דבר אחר והיפך במחשבתו פירוש דברי השי"ת לרצונו ית' ולכבודו ית' רק לעשות בזה נ"ר ליוצרו ולא הפן ליצר אפילו במחשבתו רק על כוונה אחרת הרצויה להיות דרכו והלוכו בקדושה היינו ואעשך לגוי גדול זהו שאומרי' אלהי אברהם ר"ל שיתגלה ויתפרסם אלהותו ית' בכל העולם ע"י מדת החסד של אאע"ה. ואברכך זהו שאומרים אלהי יצחק ר"ל שיתפרסם אלהותו ית' ע"י מדת היראה והפחד שהוא מדתו של יצחק וכן ע"י מדתו של יעקב. וזהו באמת נסיון גדול שהיה יכול לקיים מצות ה' בהליכה זו הגם אם היתה כוונתו לטובת עצמו ולהנאתו ג"כ. ועכ"ז לא עירב במחשבתו שום פסולת וסיג מפיתויי היצה"ר. רק מחשבתו היתה זכה ברורה ונקיה רק שיתגלה מזו ההליכה כבודו ית' לעיני כל באי עולם ומחשבתו הטהורה בזה לא היה נגלה לשום בריה רק לפניו ית' אשר לו גלוי כל תעלומות. ידע באמת לבו הזך והמצוחצח שלא עשה זאת לשום הנאת עצמו זולת לכבודו ית'. וזש"ה ומצאת את לבבו נאמן לפניך דייקא. והבן. וזהו שהתוה"ק מעידה עליו וילך אברם כאשר דיבר אליו ה'. ר"ל במחשבה זכה וטהורה ובהתלהבות גדול רק לקיים דבר ה'. ולא לשום דבר להנאת עצמו. אך לפרסם אלהותו ית' וית' בכל העולם. וכן יזכינו הש"י להיות מעובדי שמו ית' באמת ותמים אכי"ר: וזהו כוונת רש"י ז"ל שהוקשה לו ג"כ מהו הניסיון כנ"ל. לכן מקודם הביא פיתויי היצה"ר שהכניס במחשבתו שילך לטובתו ואח"כ פירש הד"א שהוא באמת מחשבתו שלאאע"ה. ובסוף התחיל לפרש הפסוק מארצך לפי פשוטו. כדרכו הטוב. והבן כל זה היטב.

ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו וגו' ויעתק משם ההרה וגו'. עד הלוך ונסוע הנגבה. הדקדוקים המה רבים בהכתובים. כי צריך להבין ולדעת שלכאורה תיבת שם מיותר גם שני התיבות הנראה אליו. כי סימנא ל"ל. גם מהו הלשון ויעתק היה לו לומר וילך גם עוד

דיקדוקים ידועים למבין וכאשר נבאר אי"ה. וי"ל בשום שכל ודעת אחרי אשר חנן ה' ברחמיו. כי התוה"ק מרמזת לנו בזה גודל עבדות ה' בהתלהבות רב לתשוקת הבורא ב"ה וב"ש הנכבד והנורא וייחוד וקישור העולמות. אשר פעל ועשה בזה אאע"ה סבא קדישא בנסיעותיו ובבנין המזבחות. ובוודאי אין מקרא יוצא מידי פשוטו. שנסיעתו היו במקומות ההם ובנה שם מזבחות. אמנם כוונתו הרצויה והקדושה היתה רק לייחדא שכינתא בדרועא ימינא בחי' חסד מדתו של אאע"ה. והמשיך אליה אורות והשפעות קדושות ועלמין עילאין קדישין. והנה מזבח נק' בחי' המלוכה הקדושה שכינא קדישא בסוד מדבחא דלעילא אשר מיכאל כהנא רבא דלעילא מקריב עליה קרבנין דנשמתין דצדיקייא עובדין טבין דידהו וכמבואר בזוה"ק כמה פעמים ורצה אאע"ה לייחדא שכינתא ולקשרה בבחי' מדתו מדת חסד לאברהם ובבואו למקו' שכם. שכ"ם הוא מנין ש"ס כמנין. ה"פ חסד. סוד. ה' חסדים. ושם בנה וערך קומת השכינה וייחדה וקשרה בבחי' הוי"ה במדתו מדת החסד. וזהו ויבן שם מזבח. לשון ויבן את הצלע וש"ם דייקא כנ"ל. לה' הנראה אליו היינו לבחי' הוי"ה ומדת החסד הנראה וראוי אליו. ויעתק משם. היינו משם העלה את השכינה הק' ביום המעלות לבחי' עתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין רוחא דכל רוחין. ההרה. ידוע מאחז"ל אין הרים אלא אבות היינו אברהם יצחק ויעקב סוד חג"ת ואם היה נכתב הרה היה פירושו מקור ושורש של האבות הקדושי' סוד חב"ד וההרה פירושו מקור ושורש כל השרשים עיקרא ושרשא דכל עלמין. רוחא דכל רוחין. מקדם לבית אל ידוע מכ' קודש האריז"ל. ה' מלך גאות לבש. היינו כי קודם שהאציל וברא ויצר ועשה הבורא ב"ה וב"ש הנכבד והנורא את העולמות היו כל הכוחות הקדושים וכל התוארים והמדות כלולים בעצמותו ית' ויח'. בסוד ימי קדם. ועיקר הרצון שעלה לפניו ית"ש להאציל ולברוא את העולמות היה מחמת תואר מלכות כי אין מלך בלא עם וזהו גרם הרצון לפניו ב"ה וב"ש להאציל ולברוא את העולמות. וזהו ה' מלך גאות לבש. היינו להיות שעלה ברצונו הפשוט המצוחצח והזך להיות לו תואר מלכות ואין מלך בלא עם לזאת לבש לבוש הגאות. גאו"ת עולה מספר ת"י נימין קדישין וברא את העולמות וזהו סוד שיסד הפייטן ביום אחרון של פסח בסוף השירה מלכות עד לא קדם קדומה ר"ל כי בחי' מלכות עלה ברצונו הפשוט סוד א"ס האחדות הפשוט האמיתי. עד לא קדם קדומה וכנ"ל. ואאע"ה המשיך משם מימי קדם לבחי' המלוכה שכינתא קדישא וזהו מקדם לבית אל השכינה נק' בית אל כנודע. ויט אהלה היינו אה"ל. ה'. ה'. תתאה. בית אל מים. מי"ם מרמז לתרין עלמין קדישין שכינתא עילאה אימא קדישא הנק' מ"י עלמא דקיימא לשאלה. ושכינתא תתאה הנק' י"ם. וכמבוא' בזוה"ק בפ' זו בפסוק ויהי בימי אמרפל. והעי מקד' ע"י מלשון עיי העברים. לשון חושך. כי להיותו מושלל מהשגת האנושי ומכל הנבראים אפילו ממלאכין קדישין ע"כ נק' כן היות שאינן יכולין להנות מאורו הקדוש ע"ד יוצר אור ובורא חושך כמבואר בכהאריז"ל. וזהו והעי מקדם. ושם נטה אהלה של השכינה. ויבן שם מזבח לה'. היינו עד בחי' קדושות רום המעלות האלו ייחד וקשר השכינה הק'. והמשיך אליה אורות השפעות כל חידו וכל טיבו וכל נהורין עילאין קדישין ובוצינין טבין. ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה. היינו לדרום סוד הימין דרועא ימינא לקשרא לשכינתא לבחינתו מדת חסד ולבל תעדי מיני' לעלמין. רק לעולם יומשך אלי' חסדים טובים ורחמים גדולים וכל טוב ולהשפיע להכנ"י כל טבו וכל חדו ובני חיי ומזוני וכל המצטרך אליהם. וכי"ר עד יערה עלינו רוח ממרום וישלח לנו משיח צדקינו בב"א ועיין בזוה"ק בפ' זו בפ' ויעבר אברם בארץ. ובפ' ויעתק משם. ובפ' וישלח בפ' ויבן שם מזבח. ותמצא שם קצת מדברינו הנ"ל והמשכיל יבין את כל זאת. ואם שגיתי ח"ו. השי"ת יכפר.

ויראו המצרים את האשה. ר"ת שם אהו"ה שלא כסדרן. את האשה כי יפה היא. ר"ת שם אהי"ה. ויראו אותה שרי פרעה ס"ת ידו"ד שלא כסדרן. שרי פרעה ויהללו אותה ס"ת שם ידו"ד כסדרן והענין הוא כי באלו השמות נתחבאה שרה אמנו בירידתה למצרים שלא ישלט בה פרעה:

ויצא מלך סדום לקראתו גו'. אל עמק שוה גו'. הנה ידוע מכהאריז"ל ע"פ ה' מלך גאות לבש ר"ל כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא את העולמות כדי להיות לו תואר מלכות. כי אין מלך בלא עם. אז כביכול נתלבש בלבוש גאו"ת מספר ת"י נימין קדישין וכמבואר לעיל בסמוך עיי"ש. והנה אי' יו"ד קבין גאות ירדו לעולם. תשעה נטלו עילם כו'. והנה כדרלעמר הי' מלכו של עילם ונתגאה בגאותו ואמר שהעולם הוא קדמון בעצמו ואמר בלבו אין אלהים לית דין ולית דיין כדברי שאר כל האפיקורסים ולכן שמו כדרלעמר. היינו כדו"ר לעומר. ר"ל שעשה כדור לעומר הוא עשירית האיפה שהוא המלוכה הק' של מלך מ"ה הקדוש ב"ה. והוא עשה כדור ר"ל שהכחיש כביכול במלכו של עולם ואמר שהעולם הוא קדמון. גם התרגום יב"ע דרשו לשני תיבות כדו"ר לעומר אך לפי דרכו וזהו הי' מלחמת אאע"ה אתו כדי לפרסם אלוהותו ית"ש ולהתוודע ולהגלות כי הוא מלך על כל הארץ. והוא האצילם ובראם ויצרם ועשאם ואין זולתו. והנה כשהכה אאע"ה את כדרלעמר והמלכים אשר אתו שהיו גבורים גדולים וחזקים והוא הי' במתי מעט ואעפ"כ נצחם. אז נתוודע ונתגלה לכל כי יש משגיח ושולט ומולך על כל העולם כולו ומנהיג אותם כרצונו. ולכן כתיב ויצא מלך סדום לקראתו אחרי שובו כו' אל עמק שוה. שו"ה הוא נוטריקון שאמר והי' העולם ר"ל שנתאספו כולם כאחד והודו שיש משגיח ושליט בעולם. שאמר וברא העולם והוא מלך על כל העולם כולו. וזה עמק המלך. והבן היטב: